

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΔΙΚΑΙΟ

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ • ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ - ΔΟΜΗΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ - ΜΝΗΜΕΙΑ

Σταματία Λεοντάρα,
Δικηγόρος, Μουσάς Δικηγορική Εταιρεία

Μεταρρυθμίσεις στο ΣΕΔΕ:
Η αυξητική τάση των τιμών
δικαιωμάτων ρύπων και η επίδραση
αυτής στις τιμές ηλεκτρικής
ενέργειας

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΝΑΤΥΠΟ

nbonline.gr

ΨΗΦΙΑΚΗ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Σταματία Λεοντάρα,
Δικηγόρος, Μουσάς Δικηγορική Εταιρεία

Μεταρρυθμίσεις στο ΣΕΔΕ: Η αυξητική τάση των τιμών δικαιωμάτων ρύπων και η επίδραση αυτής στις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας

*Ανάτυπο από το «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΔΙΚΑΙΟ»
Τεύχος 4 / Έτος 2018*

NOMIKH BIBLIOΘΗKH

B. ΑΠΟΨΕΙΣ - ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Μεταρρυθμίσεις στο ΣΕΔΕ: Η αυξητική τάση των τιμών δικαιωμάτων ρύπων και η επίδραση αυτής στις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας

ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΛΕΟΝΤΑΡΑ, Δικηγόρος, Μουσάς Δικηγορική Εταιρεία*

Οι μεταρρυθμίσεις στο Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ) σε συνδυασμό με την τιμολογιακή πολιτική των προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας και τις ρυθμίσεις σχετικά με τον μηχανισμό αντιστάθμισης έμμεσου κόστους εκπομπών CO₂, έχουν ως αποτέλεσμα την υπέρμετρη επιβάρυνση των ενεργοβόρων επιχειρήσεων.

A. Η λογική πίσω από το ΣΕΔΕ

1. Το 2005 τέθηκε σε εφαρμογή το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ) αερίων του θερμοκηπίου εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Οδηγία 2003/87/ΕΚ). Το ΣΕΔΕ αποτελεί το κυριότερο μέσο για την επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μείωση εκπομπών αερίων κατά 20% μέχρι το 2020 και κατά τουλάχιστον 40% μέχρι το 2040 σε σχέση με τα επίπεδα του 1990.

2. Με το ΣΕΔΕ εισάγονται τα δικαιώματα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και των λοιπών αερίων του θερμοκηπίου (CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PFCs, SF₆), τα οποία οι εταιρείες (ενεργοβόρες βιομηχανίες, παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας και θερμοπαραγωγικές εταιρείες) πρέπει να προμηθεύονται για τη διενέργεια των ρυπογόνων δραστηριοτήτων που ορίζονται στην άνω Οδηγία. Ανάλογα με τις συνολικές πιστοποιημένες εκπομπές τους, οι εταιρείες θα πρέπει παραδώσουν τα αντίστοιχα δικαιώματα εκπομπών. Ο περιορισμένος αριθμός των δικαιωμάτων και η αυξομείωση της ζήτησης προσδιορίζει την αξία τους και έτσι τα δικαιώματα λειτουργούν ως ιδιότυπο «συνάλλαγμα» στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ.

3. Μέχρι σήμερα ένας αριθμός δικαιωμάτων κατανέμεται δωρεάν στις εταιρείες, αλλά για να καλύψουν τις υπόλοιπες εκπομπές τους, οι τελευταίες θα πρέπει είτε να αγοράσουν επιπλέον δικαιώματα είτε να αντλήσουν από το πλεόνασμα των δικαιωμάτων που διαθέτουν από τα προηγούμενα έτη. Εντός ορίων, μπορούν, επίσης, να προμηθευτούν πιστωτικά μόρια από αναγνωρισμένα προγράμματα εξοικονόμησης εκπομπών ανά τον κόσμο. Επιπλέον, τα δικαιώματα εκπομπής και τα πιστωτικά μόρια που παραμένουν αχρησιμοποίητα μπορούν να αποτελέσουν αντικεί-

μενο εμπορίας μεταξύ των εταιρειών, αν οι εταιρείες κρίνουν ότι διαθέτουν επαρκές πλεόνασμα.

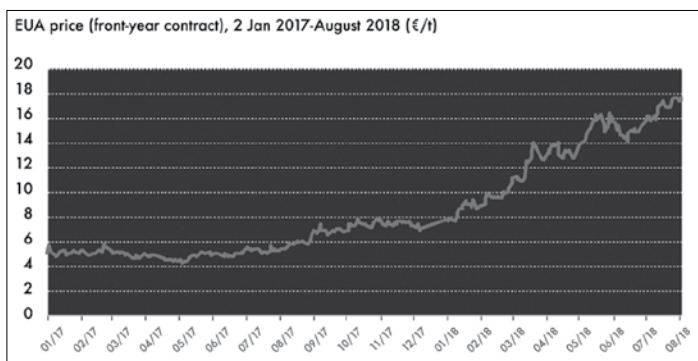
4. Με αυτό τον τρόπο οι επιχειρήσεις αποκτούν κίνητρο να μειώσουν τις εκπομπές τους επενδύοντας σε τεχνολογίες υψηλής αποδοτικότητας ή να στραφούν σε πιο φιλικές για το περιβάλλον πηγές ενέργειας.

B. Μεταρρυθμίσεις και αύξηση των τιμών των δικαιωμάτων εκπομπής

5. Το ΣΕΔΕ σήμερα βρίσκεται ήδη στην τρίτη φάση του (2013-2020). Με τις σημαντικές μεταρρυθμίσεις που έλαβαν χώρα στην αρχή του έτους 2013 εισήχθη ανώτατο όριο εκπομπών για ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο μειώνεται κατά 1.74% κάθε χρόνο. Επιπλέον, σε όλους τους τομείς, πλην της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ξεκίνησε η προοδευτική στροφή προς τον πλειστηριασμό δικαιωμάτων, αντί της προηγούμενης δωρεάν κατανομής τους (“cap and trade”).

6. Οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας υποχρεούνται να αγοράζουν το σύνολο των δικαιωμάτων εκπομπών ήδη από το 2013. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αυξάνονται βαθμιαία οι τιμές των δικαιωμάτων εκπομπών και το κόστος αυτό των ηλεκτροπαραγωγών να μετακυλιέται τελικά στους καταναλωτές μέσω των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας.

7. Η αυξητική αυτή τάση των τιμών αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα για το διάστημα από τον Ιανουάριο του έτους 2017 έως τον Αύγουστο του έτους 2018:

Πηγή: <https://www.carbontracker.org/reports/carbon-countdown/>

* sleontara@moussaspartners.gr - Μουσάς Δικηγορική Εταιρεία
www.moussaspartners.gr

8. Επιπλέον, από στοιχεία σχετικά με τη μέση σταθμισμένη τιμή δικαιωμάτων εκπομπής ανά μήνα που έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Λ.ΑΓ.Η.Ε., ο οποίος από το έτος 2014 εκτελεί τα καθήκοντα του Εκπλειστηριαστή (Auctioneer) των δικαιωμάτων εκπομπών αερίων του θερ-

μοκηπίου που αντιστοιχούν στην Ελλάδα στις δημοπρασίες που πραγματοποιούνται στην Κοινή Πλατφόρμα πλειστηριασμών του ΕΕΧ, φαίνεται ότι η τιμή από τον Νοέμβριο του έτους 2017 έως σήμερα έχει τριπλασιαστεί:

ΛΑΓΗΕ									
RESULTS		CALENDAR		DISTRIBUTION		PRICE & VOLUME (1y)		PRICE & VOLUME (all)	
EUA (T3PA) & EUAA (EAA3) MONTHLY STATISTICS									
YEAR - MONTH	AUCTION CODE	AVERAGE PRICE	EU ALLOCATED VOLUME	EU REVENUE	EU WEIGHTED AVERAGE PRICE	GR ALLOCATED VOLUME	GR REVENUE	GR WEIGHTED AVERAGE PRICE	
2019-02	T3PA	20.99	29940000	628365750	20.99	1818000	38155275	20.99	
2019-01	T3PA	22.99	29940000	688220800	22.99	1818000	41789760	22.99	
2019-01	EAA3	22.81	640000	14598400	22.81	40500	923805	22.81	
2018-12	T3PA	20.75	29426000	610375120	20.74	1759500	36513740	20.75	
2018-11	T3PA	18.77	54769000	1027929870	18.77	3263000	61241490	18.77	
2018-11	EAA3	20.1	955000	19195500	20.1	60500	1216050	20.1	
2018-10	T3PA	19.49	58982000	1149474920	19.49	3514000	68482840	19.49	
2018-09	T3PA	21.74	46343000	1007581080	21.74	2761000	60029160	21.74	
2018-09	EAA3	23.75	958000	22752500	23.75	60500	1436875	23.75	
2018-08	T3PA	18.61	25248000	469802160	18.61	1506000	28022895	18.61	
2018-07	T3PA	16.26	58982000	958878800	16.26	3514000	57127600	16.26	
2018-07	EAA3	16.01	958000	15337580	16.01	60500	968605	16.01	
2018-06	T3PA	15.18	50556000	767482210	15.18	3012000	45724670	15.18	
2018-05	T3PA	14.89	37917000	564499870	14.89	2259000	33631490	14.89	
2018-05	EAA3	15.74	958000	15078920	15.74	60500	952270	15.74	
2018-04	T3PA	13.22	54769000	722665280	13.19	3263000	43054530	13.19	
2018-03	T3PA	11.27	50556000	569555470	11.27	3012000	33932690	11.27	
2018-02	T3PA	9.33	50556000	471813870	9.33	3012000	28109490	9.33	
2018-01	T3PA	8.36	46343000	387553870	8.36	2761000	23089490	8.36	
2017-12	T3PA	7.3	25580500	186648510	7.3	1612500	11744160	7.28	
2017-11	T3PA	7.57	55399500	419288985	7.57	3354000	25384620	7.57	
2017-11	EAA3	7.36	1078500	7937760	7.36	68500	504160	7.36	

Πηγή: <http://data1.lagie.gr/pls/apex/f?p=109:6:0::NO>

9. Μάλιστα, η τάση στις τιμές των δικαιωμάτων εκπομπής θα παραμείνει ανοδική, καθώς από τον Ιανουάριο του έτους 2019 ξεκίνησε να λειτουργεί το Αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς (Market Stability Reserve). Το Αποθεματικό αυτό αποτελεί συστημικό μέτρο το οποίο σκοπεύει να οδηγήσει στη μείωση του πλεονάσματος των δικαιωμάτων εκπομπών κατά 24%. Στόχος είναι να αντιμετωπιστεί το πλεόνασμα των δικαιωμάτων εκπομπών που είχε δημιουργηθεί λόγω της οικονομικής κρίσης, η οποία είχε περιορίσει τις εκπομπές, και λόγω της αυξημένης εισροής πιστωτικών μορίων από άλλα προγράμματα εξοικονόμησης εκπομπών.

10. Επιπλέον, κατά την τέταρτη φάση του ΣΕΔΕ (2021-2030) το ανώτατο όριο εκπομπών για την Ευρωπαϊκή Ένωση θα μειώνεται κατά 2.2% κάθε χρόνο, γεγονός που θα οδηγήσει σε αύξηση της σπανιότητας των δικαιωμάτων και σε συνακόλουθη αύξηση των τιμών.

Γ. Αύξηση των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας

11. Η παραπάνω αύξηση των τιμών των δικαιωμάτων εκπομπών έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των χρεώσεων κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας. Οι χρεώσεις CO₂, σύμφωνα με τις αρχές τιμολόγησης που έχουν εγκριθεί από τη ΡΑΕ, εντάσσονται στο ανταγωνιστικό σκέλος της τιμής. Η ΔΕΗ και μία μερίδα προμηθευτών έχει συμπεριλάβει στα τιμολόγια της για τους πελάτες Υψηλής και Μέσης Τάσης ρήτρα αναπροσαρμογής CO₂ με βάση την οποία όσο αυξάνονται οι τιμές των δικαιωμάτων εκπομπής, αυξάνεται και η χρέωση κόστους εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Μία άλλη μερίδα προμηθευτών απορροφά τα αυξανόμενα κόστη, αλλά όσο η ανοδική πορεία των τιμών διατηρείται, τόσο πιθανότερο είναι να αναθεωρηθεί η τιμολογιακή αυτή πολιτική.

12. Βέβαια, από το 2014 έχει τεθεί σε εφαρμογή, σε συμμόρφωση προς τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές οδηγίες

(2003/87/ΕΚ και 2009/29/ΕΚ) και ανακοινώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ένας μηχανισμός αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους εκπομπών CO₂ για επιχειρήσεις τομέων που εκτίθενται σε σημαντικό κίνδυνο διαρροής άνθρακα, δηλαδή σε κίνδυνο μεταφοράς της επιχείρησης σε άλλη χώρα με ελαστικότερους περιβαλλοντικούς κανόνες και χαμηλότερα σχετικά κόστη.

13. Όμως, επειδή το κόστος εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στα τιμολόγια της ΔΕΗ υπολογίζεται με βάση τη μέση τιμή των δικαιωμάτων εκπομπής CO₂, όπως αυτή διαμορφώθηκε τον προηγούμενο της χρέωσης μήνα στο Ευρωπαϊκό Χρηματιστήριο Ρύπων, ενώ οι επιχειρήσεις αποζημιώνονται μέσω του μηχανισμού αντιστάθμισης με βάση τη μέση τιμή των ρύπων του προηγούμενου έτους και οι τιμές των ρύπων, όπως φαίνεται από τα διαγράμματα, αυξάνονται, το ποσοστό της αντιστάθμισης μειώνεται.

Δ. Συμπέρασμα

14. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι από το συνδυασμό των εξής παραγόντων, δηλαδή, της αύξησης των τιμών των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου, της μεθόδου τιμολόγησης των προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας για τα κόστη εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, η οποία βασίζεται στις πιο πρόσφατες αυξημένες τιμές και παράλληλα, της ενίσχυσης των επιχειρήσεων από τον μηχανισμό αντιστάθμισης που υπολογίζεται με βάση τις παλαιότερες και χαμηλότερες τιμές, το κόστος CO₂ στο λογαριασμό ηλεκτρικής ενέργειας πελατών μέσης και υψηλής τάσης αυξάνεται.

15. Επομένως, για να αντιμετωπιστεί η δυσμενής αυτή εξέλιξη, είναι απαραίτητη η ευθυγράμμιση της μεθόδου τιμολόγησης των προμηθευτών με τη μέθοδο υπολογισμού της αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους εκπομπών CO₂.

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΒΕ

ΑΘΗΝΑ Μαυρομικάλη 23, Τηλ.: 210 3678800 (30 γραμμές), ΑΘΗΝΑ Μαυρομικάλη 2, Τηλ.: 210 3607521,
ΠΕΙΡΑΙΑΣ Φίλωνος 107-109, Τηλ.: 80 111 70 111, ΘΕΣ/ΝΙΚΗ Φράγκων 1, Τηλ.: 2310 532134,
ΠΑΤΡΑ Κανάρη 28-30, Τηλ.: 2610 361600

www.nb.org • e-mail: info@nb.org